

ВЕКТОР МЕТОДИЧНИХ ІННОВАЦІЙ

Тетяна Довгодько

e-mail: tetiana.dovhodko@npp.nau.edu.ua

Олена Корчук

e-mail: olena.korchuk@npp.nau.edu.ua

ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН ЯК ПРЕДСТАВНИКІВ «МЕРЕЖЕВОГО ПОКОЛІННЯ»

У статті розглянуто особливості мережевого покоління, представниками якого є слухачі підготовчого відділення Національного авіаційного університету. Запропоновано рекомендації щодо оптимізації процесу доузівської підготовки іноземних громадян.

Ключові слова: мережеве покоління, пропедевтична підготовка, навчальний процес, іноземні громадяни.

The article considers the features of the network generation, which is represented by students of the preparatory department of the National Aviation University. Recommendations for optimizing the process of pre-university training of foreign citizens are offered.

Keywords: network generation, propaedeutic training, educational process, foreign citizens.

Постановка проблеми. Процес підготовки іноземних громадян до вступу в українські заклади вищої освіти має певні особливості, труднощі і завдання, а саме: адаптація іноземних слухачів до іншомовного соціокультурного середовища; оволодіння ними українською мовою як мовою навчання, міжкультурної та етнічної взаємодії; забезпечення якісної підготовки із загальнонаукових дисциплін як складової розвитку особистості [Корчук : 82]. У Національному авіаційному університеті створені і успішно впроваджуються в навчальний процес інноваційні методики і навчально-методичні комплекси для викладання мови та природничих дисциплін іноземним слухачам підготовчого відділення [Пошук нових форм... : 88]. Але сьогодні відкриває перед нами нові реалії, що неможливо не враховувати в педагогічній, освітянській практиці: нашими учнями є представники так званого мережевого покоління («покоління Z»), які мають свої характерні ознаки [Довгодько : 51] і потребують трансформації стилю навчання.

Мета. Визначення особливостей і характерних рис ціннісної свідомості мережевого покоління та розробка рекомендацій щодо вдосконалення процесу довузівської підготовки іноземних громадян.

Виклад основного матеріалу дослідження. Найчастіше культурологи та демографи називають 1991 р. роком народження покоління центеніалів, інші науковці пропонують вважати точкою відліку існування «зетів» 2001 рік. Перша дата відповідає часу створення всесвітньої мережі Інтернет, друга – входженню Інтернету в повсякденне життя. В Японії роками народження покоління центеніалів вважають 1985–1992 рр., оскільки рівень технологічного прогресу в Японії був вищим, ніж в інших країнах постіндустріального типу розвитку [Покоління Z]. В Україні цей період настав пізніше і починається з 2004 року. Це означає, що в Україні до покоління «зумерів» належать діти та підлітки приблизно до 14 років. Саме тому трансформацію освітніх парадигм треба починати зі сфери середньої освіти. Слухачі ж підготовчого відділення у своїй більшості є представниками іноземних країн, в яких роками народження центеніалів вважають 1996–2010 рр. У багатьох із них спостерігаємо ознаки, характерні для дітей зазначеного покоління: залежність від Інтернету і соціальних мереж; фрагментарність образного мислення; зосередження на короткострокових цілях; нетерплячість; віртуальний світ на першому плані; кліпове мислення. Здібності центеніалів відзначаються багатозадачністю. Центеніали виконують декілька справ одразу, але довго не концентруються на певній задачі, запам'ятовують лише ту частину інформації, яка, на їх погляд, має практичне значення. Не вмючи зосереджуватися, слухачі не здатні обробляти інформацію, зберігати її в пам'яті, а значить, не зможуть інтерпретувати, аналізувати, синтезувати і формувати думку щодо навчального матеріалу. У той же час вони вмюють дуже швидко відшукувати потрібні їм дані, слідкують за інноваціями і намагаються бути конкурентоспроможними.

Зважаючи на особливості сучасної молоді, настав час змінювати підхід до процесу викладання. За версією аналітиків McCrindle Research, є три основні тренди, які доцільно впроваджувати в навчальний процес:

- *навчання протягом усього життя*. Викладач має надихати учнів навчатися все життя, розвивати підприємницькі здібності, створювати навчальні завдання, які знайдуть реальне застосування. Майбутні студенти – справжні шукачі рішень, що допоможуть у будь-якій професії: від диспетчера дронів до розробника комп’ютерних програм;

- *адаптивне мислення*. При появі нових професій зазначеному поколінню необхідно пов’язувати знання з різних сфер і мислити системно. Треба навчитися швидко засвоювати нову інформацію. Для цього можна замість читання підручника запропонувати іноземним слухачам поміркувати над глобальними проблемами, отримуючи інформацію з підкастів, відео і аналітичних статей;

- *спільне навчання*. Оскільки покоління «зетів» звикло до навчання в соціальному середовищі, варто використовувати технології, які базуються на соціальних інструментах і колобораціях. Наприклад, ефективною видається організація роботи над груповими проєктами. Необхідно пам’ятати, що для сучасного учня, на думку професора Джозефа Ауна, автора книги «Robot-Proof: Higher Education in the Age of Artificial Intelligence», важливими є знання математики, програмування, базових принципів інженерії, а також уміння критично мислити і творчо підходити до процесу навчання.

Як показує наш досвід, представники мережевого покоління виявляються більш пасивними, губляться у контенті, безлічі пошуковиків, не вміють розпізнати фейкову інформацію.

Враховуючи все вище зазначене, пропонуємо рекомендації щодо оптимізації процесу доувівської підготовки іноземних слухачів.

1. Необхідно структурувати навчальний процес і доводити до відома слухачів детальну програму з кожної навчальної дисципліни.

2. Намагатися забезпечити «зворотній зв’язок», якомога частіше повідомляти слухачам про їхні успіхи в опануванні навчальним матеріалом, за необхідності аргументовано критикувати і направляти їх.

3. Навчальний час використовувати більш динамічно, частіше змінювати вид діяльності. Доцільно надавати інформацію у форматі діджитал-інфографіки, додавати на заняттях відео.

4. Змінити спосіб викладання: викладач має бути мудрим керівником, а не тим, хто «знає все».

5. Ставити перед слухачами зрозумілі й реальні цілі, оскільки слухачі мають розуміти і знати, що саме від них вимагається. Коли завдання відповідають інтересам студентів, вони здатні помітно довше утримувати увагу.

6. Частіше надавати студентам можливість висловлювати свою думку і демонструвати знання.

7. Застосовувати «змішаний підхід» під час організації навчального процесу, що дозволить забезпечити швидкий доступ до необхідної інформації. Використання різноманітних платформ (Google Classroom тощо) дозволяє зберігати і надавати матеріали і підручники в цифровому форматі, виконувати завдання в індивідуальному темпі, переглядати й осмислювати вивчений матеріал.

8. Скоротити та візуалізувати інформацію. Текстові матеріали повинні бути простими для розуміння, структура тексту має відповідати його змісту, а ключові моменти бажано виділяти візуально.

Висновки. Отже, трансформація системи університетської освіти є неминучою. Але запорукою успіху в цьому є насамперед здатність педагогів уникати конфлікту поколінь і навчитися враховувати особливості мережевого покоління під час організації навчального процесу. Варто розуміти, що це покоління буде використовувати в звичайному житті нанотехнології, тривимірний друк і безпілотні автомобілі. Вони легко опановують технології і не уявляють світ без діджитал-інструментів. Тому важливо не тільки передати їм теоретичні знання, а й навчити пізнавати світ. Гадаємо, у найближчому майбутньому цінуватиметься не те, що люди вже знають, а те, що нового вони зможуть дізнатися і застосувати в різних сферах життя.

Література

- Довгодько Т. І., Драпогуз В. П., Корчук О. Ю. Ціннісний світ покоління Z. *Неперервна педагогічна освіта XXI століття* : зб. матер. XIX Міжнар. педагог.-мистец. читання пам'яті проф. О. П. Рудницької : Вип. 5 (17). Київ, 2022. С. 50–52.
- Корчук О. Ю. Оптимізація доувзівської підготовки з фізики іноземних слухачів авіаційного університету. *Молодь і ринок*. 2016. № 3 (134). С. 82–87.
- Покоління Z. Проблема визначення дат покоління.
URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Покоління_Z (дата звернення: 21.05.2022).
- Пошук нових форм і методів навчання іноземних слухачів на підготовчому відділенні / С. Ю. Грицай, О. Ю. Корчук, В. В. Тимохін, О. Р. Шевченко. *Актуальні питання організації навчання іноземних студентів в Україні* : матеріали V Міжнар. наук.-метод. конф., 14–16 жовтня 2020 р. Тернопіль, 2020. С. 87–90.

Світлана Дерба

e-mail: derbasv@gmail.com

АКУЛЬТУРАЦІЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ В НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОМУ ІНСТИТУТІ ФІЛОЛОГІЇ

Автор розмежовує три поняття: соціалізацію, інкультурацію та акультурацію. Розглядає шляхи та результати акультурації іноземних студентів кафедри української та російської мов як іноземних.

Ключові слова: українська мова як іноземна, культура, акультурація, джерела.

The author distinguishes three concepts: socialization, inculturation and acculturation. Examines how the acculturation of foreign students of the Department of Ukrainian and Russian languages as foreign languages and its results took place.

Keywords: Ukrainian as a foreign language, culture, acculturation, sources.

Постановка проблеми. У сучасних умовах увесь світ дуже уважно спостерігає за подіями, які відбуваються в Україні. Насамперед хочемо уточнити, що цей текст був написаний у кінці березня 2022 року. Раніше мало хто міг показати на мапі світу Україну, а тепер про неї говорить цілий світ, люди знають, де знаходиться Київ, Харків, Маріуполь та інші міста.

У Київському національному університеті імені Тараса Шевченка в Навчально-науковому інституті філології на кафедрі української та російської мов як іноземних з 1978 року навчають іноземних громадян з усього світу. Так, нині на кафедрі навчаються громадяни з Туреччини, Китаю, Кореї, Японії, Туркменістану, США, Словаччини, Ірану, Узбекистану, Великої Британії та інших країн. Викладачі кафедри не лише навчають студентів, але й